JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
F. G. JACOBS
4 päivänä toukokuuta 1995 *

1. Tämä asia koskee tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla 27 päivänä syyskuuta 1968 tehdyn Brysselin yleissopimuksen (jäljempänä Brysselin yleissopimus tai pelkästään yleissopimus) 27 artiklan 2 kappaleen tulkintaa sellaisena kuin se on muutettuna 9 päivänä lokakuuta 1978 Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittymisestä tehdyllä sopimuksella. [1] Kyse on siitä, voidaanko *decreto ingiuntivo* — Italian lainsäädännön mukainen yksinkertaistetussa menettelyssä annettu määräys — panna täytäntöön Brysselin yleissopimuksen nojalla toisessa sopimusvaltiossa.

Tosiseikat

2. Arrondissementsrechtbank te Zwollen esittämä ennakkoratkaisukysymys on seuraava:

Onko Italian siviiliprosessia koskevan lain IV osan mukaista *decreto ingiuntivoa* (633—656 pykälä) joko yhdessä maksamismääräyshakemuksen kanssa tai itsenäisesti pidettävä Brysselin yleissopimuksen 27 artiklan 2 kappaleessa, 46 artiklan 2 kappaleessa tai 20 artiklan toisessa kappaleessa tarkoitettuna "haastehakemuksena tai muuna vastaavana asiakirjana"?

3. Campese, jonka kotipaikka on Italiassa, on toimittanut kenkiä Alankomaihin sijoittautuneelle yhtiölle Firma Hengst BV:lle (jäljempänä Hengst). Campese väitti, ettei Hengst ollut maksanut koko kauppahintaa. Hän pyysi 28.3.1989 Italian siviiliprosessia koskevan lain (jäljempänä CPC) 638 pykälän mukaisesti Italiassa Tribunale di Trania antamaan *decreto ingiuntivon*, jossa Hengst velvoitettaisiin maksamaan hänelle 11 214 875 Italian liiran (ITL) suuruinen summa korkoineen ja kuluineen. Tribunale di Tranin presidentti antoi 1.4.1989 tällaisen määräyksen CPC:n 641 pykälän nojalla. Määräys toimitettiin Hengstille 23.5.1989 yhdessä Tranin tuomioistuimelle annetun hakemuksen kanssa CPC:n 643 pykälän mukaisesti tavalla, jota tarkoitetaan oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiantoa ulkomailla siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa koskevan 15 päivänä marraskuuta 1965 tehdyn

* Alkuperäinen kieli: englanti.
1 — EYVL 1978 L 304, s. 79.

Haagin yleissopimuksen 15 artiklassa. [2] CPC:n 641 pykälän mukaisesti Hengstillä oli 20 päivää aikaa joko maksaa määräyksessä mainittu rahasumma tai vastustaa määräystä tuomioistuimessa Tranissa. Se ei tehnyt kumpaakaan. Tranin tuomioistuimen presidentti julisti CPC:n 647 pykälän mukaisesti 31.7.1989, että määräys on täytäntöönpanokelpoinen, ja tuomioistuimen kirjaaja liitti 27.9.1989 tämän julistuksen määräykseen. Campese pyysi Brysselin yleissopimuksen 32 artiklan mukaisesti määräyksen täytäntöönpanoa Arrondissementsrechtbank te Zwollen presidentiltä. Täytäntöönpanohakemus hyväksyttiin 20.11.1990. Hengst valitti tästä hakemuksen hyväksymispäätöksestä Arrondissementsrechtbank te Zwolleen, joka on esittänyt edellä mainitun ennakkoratkaisukysymyksen.

Decreto ingiuntivo

4. Menettely, jossa *decreto ingiuntivo* annetaan, on lyhyt ja yksinkertainen yksipuolinen menettely, jossa velkoja voi saada täytäntöönpanokelpoisen tuomioistuimen määräyksen velallista vastaan. Velkoja pyytää määräystä maksaa rahasumma, jota velallinen ei ole maksanut tiettyjen tavaroiden toimituksesta, ja velkoja liittää hakemukseensa kaiken sitä tukevan kirjallisen todistusaineiston (CPC:n 633 pykälä). Jos kaikki 633 pykälässä mainitut edellytykset täyttyvät, tuomioistuin antaa määräyksen, jonka mukaan vaadittu summa on maksettava tai tavarat palautettava 20 päivän kuluessa. Määräaikaa voidaan lyhentää viidellä päivällä, jos kantaja osoittaa siihen olevan perusteltua syytä, tai sitä voidaan pidentää 30 päivään. CPC:n 643 pykälän mukaan määräyksen jäljennös samoin kuin hakemuksen jäljennös annetaan tiedoksi vastaajalle, jolla on 641 pykälän mukaisesti asetetun määräajan loppuun asti aikaa vastustaa määräystä. CPC:n 643 pykälän 3 momentissa todetaan, että asia tulee vireille hetkellä, jolloin määräys ja hakemus yhdessä annetaan tiedoksi: vasta tällä yhteisellä tiedoksiannolla vastaaja saa tietää, että häntä vastaan on pantu vireille oikeudenkäynti tai muu menettely. Tavallisesti määräys ei ole täytäntöönpanokelpoinen ennen määräajan päättymistä eikä ennen kuin tuomioistuin on julistanut sen olevan pantavissa täytäntöön, mutta kantaja voi vaatia väliaikaista täytäntöönpanoa, jos hakemus perustuu shekkiin tai siirrettävissä olevaan asiakirjaan taikka joissakin muissa erikseen määrätyissä tapauksissa (642 pykälä). Jollei vastaaja vastusta määräystä määräajassa tai jos tuomioistuin toteaa, että vastustamiselle ei ole perusteita, kantaja voi pyytää tuomioistuimelta suullisesti tai kirjallisesti, että se julistaisi määräyksen olevan täytäntöönpanokelpoinen. Jos tuomioistuin epäilee tai sillä on syytä epäillä, ettei vastaaja tiennyt määräyksestä, tuomioistuimen on edellytettävä, että määräys on annettava uudelleen tiedoksi (647 pykälän 1 momentin loppuosa). Mikäli vastaaja voi näyttää toteen, ettei se tiennyt määräyksestä tiedoksiannon virheellisyyden vuoksi tai muista ylivoimaisista syistä (*force majeure*), se voi 650 pykälän mukaan vastus-

2 — 15 artiklan ensimmäinen kappale kuuluu seuraavasti:
"Jos haaste tai vastaava asiakirja on ollut toimitettava ulkomaille tiedoksiantoa varten tämän yleissopimuksen määräysten mukaisesti ja vastaaja ei ole tullut saapuville, asiaa ei ratkaista, ennen kuin on selvitetty, että
a) asiakirja on tiedoksiannettu sillä tavalla kuin vastaanottajavaltion laissa on säädetty siinä valtiossa laadittujen asiakirjojen tiedoksiaantamisesta sen alueella oleville henkilöille, tai
b) asiakirja on toimitettu vastaajalle tai hänen asuntoonsa muulla tämän yleissopimuksen mukaisella tavalla,
ja että kummassakin näistä tapauksista tiedoksianto tai asiakirjan toimittaminen on suoritettu riittävän ajoissa, jotta vastaaja on voinut ryhtyä vastaamaan."

taa määräystä myös siinä asetetun määräajan päättymisen jälkeen. Jos vastaaja vastustaa määräystä, tuomioistuimessa alkaa tavanomainen riita-asian oikeudenkäynti, jossa molemmat osapuolet ovat paikalla (645 pykälän 2 momentti). Lopuksi voidaan todeta, että 633 pykälän 3 momentissa määrätään erityisesti, ettei maksamismääräystä voida antaa, jos se pitää antaa tiedoksi Italian alueen tai Italian määräämisvallassa olevien alueiden ulkopuolella.

Brysselin yleissopimuksen tapaukseen soveltuva säännös

5. Kansallinen tuomioistuin pohtii pääasiallisesti, kuinka on tulkittava Brysselin yleissopimuksen 27 artiklan 2 kappaletta, jonka mukaan

"Tuomiota ei tunnusteta:

...

2. jos tuomio on annettu poisjäänyttä vastaajaa vastaan, eikä haastehakemusta tai vastaavaa asiakirjaa ole annettu asianmukaisesti tiedoksi niin hyvissä ajoin, että hän on voinut valmistautua vastaamaan asiassa".

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkoituksena on saada selville, onko kansallisen tuomioistuimen kieltäydyttävä tunnustamasta Campeselle annettua *decreto ingiuntivo*a 27 artiklan 2 kappaleen mukaisesti. Tätä tarkoitusta varten kansallisen tuomioistuimen on tiedettävä, onko *decreto ingiuntivo*a joko yksin tai yhdessä maksamismääräyshakemuksen kanssa pidettävä 27 artiklan 2 kappaleessa tarkoitettuna haastehakemuksena.

6. Ennakkoratkaisukysymyksessä viitataan myös yleissopimuksen 46 artiklan 2 kappaleeseen ja 20 artiklan toiseen kappaleeseen, joihin sisältyy sama ilmaisu. Nämä artiklat eivät kuitenkaan varsinaisesti liity tähän asiaan. Yleissopimuksen 20 artiklan määräykset on osoitettu tuomioistuimelle siinä valtiossa, jossa asia on ollut vireillä, ja 46 artiklan 2 kappale koskee tunnustamista tai täytäntöönpanoa pyytävän asianosaisen velvollisuutta toimittaa asiakirja, josta ilmenee, että haastehakemus on annettu asianmukaisesti tiedoksi alkuperäisessä menettelyssä. Kansallisessa tuomioistuimessa vireillä oleva asia ei näytä koskevan sitä, onko Campese esittänyt tällaista näyttöä. Keskityn siksi 27 artiklan 2 kohdan tulkintaan.

Oikeudellinen arviointi

7. Mielestäni 27 artiklan 2 kohdan mukaisella haastehakemuksen tiedoksiannolla

tarkoitetaan sekä *decreto ingiuntivon* että sitä koskevan hakemuksen tiedoksiantoa, kuten CPC:n 643 pykälässä määrätään. Yleissopimuksen 27 artiklan 2 kohdan perustavoite on varmistaa, että vastaajan oikeus puolustautumiseen on riittävästi turvattu. Asiassa Denilauler v. Couchet Frères [3] yhteisöjen tuomioistuin totesi:

"Kaikkien yleissopimuksen säännösten, sekä osaston II toimivaltaa koskevien määräysten että osaston III tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevien määräysten, tarkoituksena on turvata yleissopimuksen tavoitteiden puitteissa se, että oikeudellisiin päätöksiin johtavissa menettelyissä otetaan huomioon puolustautumisoikeudet. Koska alkuperäisessä menettelyssä vastaajalle on annettu takeet tästä, yleissopimuksen III osaston määräykset suosivat tunnustamista ja täytäntöönpanoa."

Näin ollen on tärkeää, onko vastaajalla ollut mahdollisuus puolustautumiseen vai ei [4]. Yhteisöjen tuomioistuin jatkoi:

"Näillä perusteilla on selvää, että yleissopimus koskee erityisesti oikeudellisia päätöksiä, jotka, ennen kuin niiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa pyydetään muussa valtiossa kuin siinä, jossa päätös on annettu, on tehty *tai jotka on voitu tehdä* jossakin sellaisessa menettelyssä, jossa molemmat osapuolet ovat paikalla siinä valtiossa, jossa päätös on tehty" (kursivointi lisätty) [5].

8. Kun Italian siviiliprosessia koskevan lain säännöksiä on tutkittu, on selvää, että *decreto ingiuntivo* oli voitu antaa "sellaisessa menettelyssä, jossa molemmat osapuolet ovat paikalla". Hengst olisi voinut vastustaa määräystä CPC:n 645 pykälän nojalla Tribunale di Tranissa. Jos Hengst olisi tämän tehnyt, asiaa olisi käsitelty tavanomaisessa menettelyssä, jossa molemmat osapuolet ovat paikalla.

9. Sen lisäksi, että Italian lainsäädännössä annetaan vastaajalle (tavallisesti) 20 päivän määräaika vastustaa *decreto ingiuntivoa*, siihen sisältyy myös muita oikeudenkäyntimenettelyä koskevia takeita siitä, että puolustautumisoikeudet otetaan huomioon. Kuten edellä on esitetty, CPC:n 650 pykälässä mää-

3 — Asia 125/79, tuomio 21.5.1980 (Kok. 1980, s. 1553, ks. s. 1569, tuomion 13 kohta).

4 — Ks. myös asia C-123/91, Minalmet GmbH v. Brandeis Ltd, tuomio 12.12.1992 (Kok. 1992, s. I-5661, ks. s. I-5679, tuomion 18 kohta).

5 — Ks. alaviite 3.

rätään, että vastaaja voi tietyin edellytyksin vastustaa määräystä myös määräajan päätyttyä. CPC:n 647 pykälässä velvoitetaan tuomioistuin määräämään, että *decreto ingiuntivo* ja sitä koskeva hakemus on annettava uudelleen tiedoksi, jos tuomioistuin katsoo tai sillä on syytä epäillä, ettei vastaaja tiennyt maksamismääräyksestä.

10. Asiassa Klomps v. Michel [6] tuomioistuimen piti päättää, onko Saksan lain mukainen samankaltainen maksamismääräys (Zahlungsbefehl [7]) yleissopimuksen 27 artiklan 2 kappaleessa tarkoitettu haastehakemus. Julkisasiamies Reischlin ratkaisuehdotuksessaan [8] esittämästä kuvauksesta päätellen on selvää, että tapauksessa kyseessä ollut menettely oli samankaltainen kuin se, jota Italian siviiliprosessia koskevassa laissa kuvataan. Saksalaisessa menettelyssä velkoja voi tehdä yksipuolisen hakemuksen tuomioistuimen edustajalle, joka tutkii, onko vaatimus perusteltu, ja antaa maksamismääräyksen. Määräys annetaan tiedoksi velalliselle, jolla on kolme päivää aikaa vastustaa määräystä. Määräaikaa pidennettiin myöhemmin 14 päivään. Jos määräystä vastustetaan, asiaa ryhdytään käsittelemään tavanomaisessa menettelyssä, jossa molemmat osapuolet ovat paikalla. Jollei määräystä vastusteta, velkoja voi pyytää täytäntöönpanomääräystä. Tätä täytäntöönpanomääräystä voidaan myös vastustaa.

6 — Asia 166/80, tuomio 16.6.1981 (Kok. 1981, s. 1593).

7 — Nykyisin Mahnbescheid.

8 — Kok. 1981, s. 1593, ks. s. 1615 ja 1616.

11. Asiassa Klomps v. Michel yhteisöjen tuomioistuimen oli helppo tulkita, että Saksan lain mukainen maksamismääräys (Zahlungsbefehl) oli 27 artiklan 2 kappaleen mukainen haastehakemus. Yhteisöjen tuomioistuin totesi:

"Tästä seuraa, että kun asiakirja, kuten Saksan lain mukainen maksamismääräys [Zahlungsbefehl], on annettu tiedoksi vastaajalle eikä sitä ole vastustettu, kantaja voi saada yleissopimuksen mukaan täytäntöönpanokelpoisen päätöksen, jos asiakirja on annettu tiedoksi vastaajalle riittävän ajoissa, jotta hän on voinut valmistautua vastaamaan asiassa; tästä seuraa myös, että tällaisen asiakirjan on katsottava olevan 27 artiklan 2 kappaleessa tarkoitettu haastehakemus."

12. Käsiteltävänä on vielä yksi näkökanta, joka on esitetty ennakkoratkaisupyynnössä, nimittäin onko *decreto ingiuntivoa* joko yksin tai yhdessä sitä koskevan hakemuksen kanssa pidettävä haastehakemuksena. Koska CPC:n 643 pykälässä määrätään, että vastaajalle on annettava tiedoksi sekä *decreto ingiuntivo* että sitä koskeva hakemus, katson, että nämä asiakirjat yhdessä vastaavat 27 artiklan 2 kappaleessa tarkoitettua haastehakemusta. Kuten CPC:n 643 pykälän 3 momentissa säädetään, näiden kahden asiakirjan tiedoksiantohetkestä alkaa aika, jonka kuluessa määräystä voidaan vastustaa. Italian hallitus on esittänyt huomautuksissaan, että määräyksen antaneen tuomioistuimen on tutkittava, onko tiedoksianto tapahtunut

asianmukaisesti ennen kuin se voi julistaa, että *decreto ingiuntivo* on täytäntöönpanokelpoinen. Jos jompikumpi asiakirjoista puuttuu, tuomioistuimen on CPC:n 647 pykälän mukaisesti määrättävä uudesta tiedoksiannosta.

13. Ennen ratkaisuehdotuksen antamista käsittelen vielä erästä komission esille ottamaa kysymystä, vaikka se ei mielestäni vaikutakaan ratkaisuun, joka on annettava ennakkoratkaisukysymykseen. Komissio on pohtinut, voiko tässä tapauksessa annettu *decreto ingiuntivo* sisältyä 27 artiklan 2 kappaleen käsitteeseen, koska se on annettu tiedoksi vastaajalle, jonka kotipaikka on Italian ulkopuolella. Komissio katsoo, että vain sellaisen *decreto ingiuntivon*, joka on annettu tiedoksi vastaajalle, jonka kotipaikka on Italiassa, voidaan katsoa maksamismääräyshakemuksen kanssa olevan 27 artiklan 2 kappaleen mukainen haastehakemus.

14. Olen eri mieltä. Tärkeää 27 artiklan 2 kappaleessa on se, onko vastaajalle annettu tiedoksi asianmukainen asiakirja tai sitä vastaava asiakirja niin hyvissä ajoin, että hän on voinut valmistautua vastaamaan asiassa. Tällä säännöksellä halutaan varmistaa, että tuomioihin, jotka on annettu poisjäänyttä vastaajaa vastaan tapauksissa, joissa vastaajalla ei ollut mahdollisuutta puolustautua, ei sovelleta yleissopimuksen III osaston helpotettuja säännöksiä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta. Eri asia on, oliko italialainen tuomioistuin tässä tapauksessa oikeassa vai väärässä antaessaan maksamismääräyksen.

15. Komission ehdottama ratkaisu johtaisi siihen, että hollantilainen tuomioistuin voisi kieltäytyä panemasta täytäntöön (tai tunnustamasta) italialaista määräystä, koska asiassa on mahdollisesti tehty virhe, joka on Italian lain vastainen. Tämä johtaisi siihen, että hollantilainen tuomioistuin tutkii, onko italialainen tuomioistuin ollut Italian lain mukaan oikeassa antaessaan määräyksen. Yleissopimuksen 29 artiklassa kielletään sitä tuomioistuinta, jossa täytäntöönpanoa haetaan, ryhtymästä tällaiseen arviointiin.

16. On totta, että asiassa Pendy Plastic v. Pluspunkt [9] yhteisöjen tuomioistuin totesi, että toimivalta päättää siitä, onko haastehakemus annettu asianmukaisesti tiedoksi, on sekä sillä tuomioistuimella, jossa päätös tehdään että sillä tuomioistuimella, jolta täytäntöönpanoa pyydetään. Jälkimmäisen tuomioistuimen valta tutkia asiaa on mielestäni kuitenkin rajoitettu siihen, onko tiedoksianto tosiasiassa toimitettu niin, että vastaajalla on mahdollisuus ryhtyä vastaaamaan asiassa. Tällainen tulkinta on yhdenmukainen 27 artiklan 2 kappaleen perustavoitteen kanssa, jonka mukaan on varmistettava, että puolustautumisoikeudet otetaan huomioon. [10]

9 — Asia 228/81, tuomio 15.7.1982 (Kok. 1982, s. 2723, ks. s. 2736, tuomion 13 kohta).

10 — Asia C-305/88, Lancray, tuomio 3.7.1990 (Kok. 1990, s. I-2725, ks. s. I-2750, tuomion 28 kohta).

Ratkaisuehdotus

17. Esitän, että Arrondissementsrechtbank te Zwollen esittämään ennakkoratkaisukysymykseen vastattaisiin seuraavasti:

Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla 27 päivänä syyskuuta 1968 tehdyn Brysselin yleissopimuksen 27 artiklan 2 kappaletta, sellaisena kuin se on muutettuna 9 päivänä lokakuuta 1978 Tanskan, Irlannin ja Yhdistyneen kuningaskunnan liittymisestä tehdyllä sopimuksella, on tulkittava siten, että käsite haastehakemus tarkoittaa asiakirjaa, jollainen on esimerkiksi Italian lain mukainen määräys *decreto ingiuntivo* yhdessä sitä koskevan hakemuksen kanssa, jonka tiedoksiannon tapahduttua kantaja voi sen valtion lain mukaan, jossa päätös on annettu, mikäli vastaaja ei ole asianmukaisesti ryhtynyt vastaamaan asiassa, saada päätöksen, joka voidaan yleissopimuksen määräysten mukaan tunnustaa ja panna täytäntöön.